

μορφήν, συμμαχοῦντος μάλιστα τοῦ ἔρωτος. Ἡ μνηστὴ μου εἶχεν ἀκόμη καιρὸν νὰ διδασθῆ τὰ τοῦ βίου· εἰς ἐμὲ λοιπὸν ἀπέκειτο νὰ τὴν διδάξω ὅσα ἤθελα νὰ μάθῃ καὶ νὰ τῆς κρύψω τὰ λοιπὰ.

— Λοιπὸν, ἤρα τὴν ἰδανικὴν μου σύζυγον, ἐκείνην τὴν ὁποίαν εἶχα ὀνειρευθῆ ὡς τὸν τύπον τῆς ἀνθρωπίνης καλλονῆς καὶ ὄλων τῶν χαρίτων! Ἄλλὰ τοῦτο, φεῦ! τί σημαίνει, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀμοιβαιότης; Εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ βεβαιώσετε, ἢ νὰ μοῦ ἀφαιρέσετε πᾶσαν ἀπάτην... Ἀπλητῆσατε καὶ ὑμεῖς τὸν ἰδανικὸν σας σύζυγον; — Δύσκολον ἐρώτησιν μ' ἐρωτᾶτε. Θὰ ἔκλινα πολὺ νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ προορισθεὶς σύζυγός μου εἶναι αὐτὸς ὁ ἀληθὴς ἐκλεκτὸς τῆς καρδίας μου, ἂν δὲν μ' ἐβεβαιώνετε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἀγαπήσω. Ὑμεῖς εἰστε ἐμπειρότατος εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἡ γνώμη σας ταλαντεύει πολὺ τὴν γνώμην μου.

— Ὁ! ὄχι, ὄχι! ἀνέκραξα θλίβων αὐτὴν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Μόνον τὸν ἑαυτὸν σας πιστεύσατε, μόνην τὴν καρδίαν σας ἀκούσατε. Ἡ γνώμη μου εἶναι ἀνόητος, δὲν ἔχει τὸν κοινὸν νοῦν, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τὴν λησμονήσετε! Τὸ θέλετε!

— Ναί, εἶπε θλίβουσα τὴν δεξιάν μου.

Τὴν ὑπόσχεσίν μου τοῦ νὰ σὰς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μου νομίζω ὅτι ἐπάνω κάτω τὴν ἐξεπλήρωσα· ἐκτὸς ἂν θελήσετε νὰ σὰς περιγράψω τὰ μικρὰ καὶ κοινὰ τοῦ γάμου περιστατικά, γάμου ὁμοιάζοντος ὅλους τοὺς γάμους. Τί ἄλλο νὰ σὰς εἰπῶ ἀκόμη! "Ὅτι δύο ἤδη ἔτη διατελῶ σύζυγος· ὅτι ἀγαπῶ τὴν σύζυγόν μου ὅπως ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἠγάπησα, καὶ ὅτι ἀνταγαπῶμαι ἐπίσης· ὅτι καρπὸν τῆς ἀγάπης ταύτης ἔχομεν μικρὸν ἄγγελον, ἐράσμιον καὶ εὐσάρκον ὡς τοὺς ἀγγέλους τῆς ᾠδῆς τοῦ Βερατζιέ· ὅτι ζῶμεν συγκεντρωμένοι εἰς τὴν εὐδαιμονίαν μας καὶ ἀδιαφοροῦντες εἰς τὰ περὶ ἡμᾶς· ὅτι ἡ σύζυγός μου, γενομένη μητῆρ, ἔγεινε διαμιᾶς σοβαρὰ, σύννομος, ἐμβριθής; "Ὅλα ταῦτα τὰ γνωρίζετε σεῖς οἱ ἔχοντες σχέσιν καὶ οἰκειότητα μεθ' ἡμῶν, καὶ δυνάμενοι νὰ ἐκτιμῆσετε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν καρδίαν τῆς πολυτίμου ταύτης γυναικός. Δὲν ἐγνωρίζετε μόνον τὰς περιστάσεις τοῦ γάμου μας, καὶ τὴν γνώσιν αὐτῶν ἐχρεώστων εἰς τὴν φιλίαν σας. Ἐξεπλήρωσα λοιπὸν τὸ καθήκον μου· ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε νὰ τελειώσω ἐνταῦθα, ἐπευχόμενος εἰς ὅλους τοὺς ἀγάμους τὴν αὐτὴν τύχην καὶ τὴν αὐτὴν εὐδαιμονίαν. Ἀμήν.

Ἡ ἐπομένῃ διατριβῇ, γράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Δ. Ἐρξίου, ἀπεσπᾶσθη ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ ξιφασκίας συγγράμματος τοῦ κ. Πύργου. Σ. τ. Δ

ΠΕΡΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Κατὰ τὸν κλεινὸν Πασχάλην «ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι οὔτε ἄγγελος οὔτε κτῆνος, ὁσάκις ὁμως

θελήσῃ νὰ γείνη ἄγγελος, γίνεται κτῆνος.» Ἡ δὲ καθημερινὴ πείρα καὶ ἡ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἱστορία βεβαιοῦσι τὴν ἀλήθειαν τοῦ σκληροῦ τούτου ἀποφθέγματος. Ἡ φύσις ἡμῶν δὲν εἶναι δεκτικὴ εἰμὴ μόνον βαθμοῦ τινος τελειότητος· ἅμα δὲ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ ὑπερβῆ τὰ ὅρια αὐτῆς, ἀντὶ ἀγγέλου καταντᾷ κτῆνος ἢ καὶ θηρίον. Τὰ χρονικὰ τῶν ἐθνῶν βρίζουσι τοιοῦτων παραδειγμάτων. Οὕτως οἱ ὄπαδοί τοῦ Διογέτους, θελήσαντες νὰ ὁμοιάσωσι τοὺς θεοὺς ἀπολακτίζοντες τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἔγειναν σκύλοι· οἱ διάδοχοί τῶν κυνικῶν ἀσκητῶν καὶ μοναχοὶ ὠνόμαζον μὲν ἑαυτοὺς ἀγγελικοὺς καὶ μεγαλοσχήμους, πράγματι δὲ ἦσαν ἐστατικὴ ἀγέλη, ἧς ἡ κατοικία ἐκαλεῖτο μάνδρα· ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων χρόνων οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ καταβιβάσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν οὐρανόν, οἱ ὀνειρευθέντες τὴν δινηκεὴ εἰρήνην, τὴν κατάργησιν τῆς θανατικῆς ποινῆς, τὴν ἰσότητά, τὴν κοινοκτημοσύνην, οἱ Φουριέροι, Δερροῦ, Μαράτοι, Δαντῶνες καὶ Δελεκλουζαί, ἐκυλίσθησαν εἰς τὸν φόνον ὡς τίγρεις αἰμοχαρεῖς. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντες ὅσοι ἐπειράθησαν νὰ κολλήσωσιν εἰς τὴν βᾶχιν των περὰ ἀντὶ ἀγγέλων ἔγειναν Ἰκαροὶ καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λάσπην.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐκρίναμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν τοῦ περὶ ξιφασκίας βιβλίου τοῦ καλοῦ ἡμῶν διδασκάλου κ. Πύργου, διότι καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀγγελομανία κατῆντησε νόσος ἀρκούντως διαδεδομένη. Εἰς ταύτην ὑπόκεινται πρὸ πάντων πολλοὶ τῶν ἡμετέρων δημοσιογράφων, οἵτινες τὸν καθ' ἡμᾶς Ἑλληνα θέλουσιν οὐχὶ ἄνθρωπον ὡς τοὺς ἄλλαχού τοῦ πλανήτου ἡμῶν κατοικοῦντας, ἀλλὰ τελεότερόν τι πλάσμα, προσκολλημένον ὡς σταλακτίτην εἰς τὰς κλασικὰς καὶ ὀρθόδοξους αὐτοῦ παραδόσεις καὶ ἑλληνοπρεπῶς ἀποπτύοντα τὰς ἀδυναμίας τῶν συγχρόνων θνητῶν. Οἱ ὄπαδοί τῆς σχολῆς ταύτης εἰσὶν οἱ περιοδικῶς καταφερόμενοι κατὰ τῆς διόσεν αὐξανούσης παρ' ἡμῖν φραγκικῆς πολυτελείας καὶ διαφθορᾶς, οἱ κηρύττοντες ὅτι εἰς μὲν τὸν Γερμανὸν καὶ τὸν Γαλάτην συγχωρεῖται νὰ εὐθυμῆ ἐν τοῖς Café-chantants, ἀλλ' ἡ τοιαύτη διασκέδασις εἶναι ἀναξία τῶν ἀπογόνων τοῦ Περικλέους· οἱ ἀπαιτοῦντες παρὰ τῆς θεατρικῆς ἐπιτροπῆς νὰ κολοβόνῃ τὰ ἔργα τοῦ Labiche καὶ τοῦ Offenbach, διότι τὰ ἑλληνικὰ ἔμματα καὶ ὡτία πρέπει νὰ ἦναι σεμνότερα τῶν ἐν τῇ Δύσει. Οἱ τοσοῦτον ἐγκρύπτοντες ἐν ἑαυτοῖς ἔγκον ἀρετῆς καὶ ζῆλον ἠθικοποιήσεως οὐδόλους παραδόξου· νὰ εὐρωσιν ἐπίεσαντο καὶ βαρβαρικὸν βιβλίον διδασκον τίνι τρόπῳ ἄνθρωπος σέ' ὅμοις ἑαυτὸν ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ ζητῆ διὰ τοῦ ξίφους τὴν ἀνόρθωσιν ἠθικῆς ζημίας, καὶ νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι τοῦτο εἶναι ἴσως καλὸν διὰ τοὺς Φράγκους, ἀλλ' ὁ φιλόνομος καὶ ὀρθόδοξος Ἕλληνας πρέπει νὰ τρέ-

χη εἰς τοῦ εἰσαγγελῆως ἢ καὶ νὰ τείνη τὴν ἐτέραν εἰς τὸν ὑβριστὴν σιαγόνα.

Μὴ τις νομίση ἐκ τούτων ὅτι εἴμεθα θαυμάσται ἢ θιασῶται τοῦ ἐθίμου τῆς μονομαχίας. Ἄπ' ἐναντίας ἀπεχθανόμεθα αὐτὴν ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναγκαῖα κακὰ, τὰς δίκας, τοὺς πολέμους, τοὺς ὑποκριτὰς, τὴν ἀστυνομίαν, τοὺς διπλωμάτας, τὴν λαϊμητόμον καὶ πάντα ὅσα ἐνθυμίζουσιν ὅτι, ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ προπάτορες ἡμῶν ἔφαγον τὸ μῆλον, ὁ ἄνθρωπος ἔγεινε καὶ εἶναι ἀκόμη πλάσμα ἀήμερον καὶ κτηνώδες, διὰ μόνης τῆς βίας, τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀπάτης δυνάμενον νὰ περιορισθῆ εἰς κοινωνικὸν βίον. Ἀλλὰ πολὺ περισσύτερον πάντων τούτων ἀποστρεφόμεθα τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνωτέρω χιμαυριολόγους καὶ ἀεροθάτας, οἵτινες, ἀντὶ νὰ ὑποτάσσωνται ὡς λογικὰ ὄντα εἰς τὴν ἀνάγκην, φλυαροῦσι καὶ θέλουσι ν' ἀναδείξωσιν ἡμᾶς ἀγγέλους, ἤγουν κτήνη.

Τὴν μονομαχίαν κατετάξαμεν ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν ἀναγκαιῶν κακῶν. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀμφισβητοῦσι τινες, παρατηροῦντες ὅτι τὸ ἐθίμον τοῦτο, γέννημα ὃν βαρβάρων χρόνων, ἦτο ἄγνωστον τοῖς ἀρχαίοις. Καὶ τῷ ὄντι οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον περὶ τιμῆς ἰδέας πολὺ εὐαγγελικωτέρας τῶν σήμερον χριστιανῶν. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀποσύρεται ἐν σιωπῇ εἰς τὰς σκηνὰς αὐτοῦ· ὁ Θεμιστοκλῆς κύπτει τὰ νῶτα ὑπὸ τὴν ῥάβδον ἀμαθοῦς στρατηγοῦ· ὁ Δημοσθένης ῥαπιδόμενος νομίζει τὴν παρεῖαν αὐτοῦ ἀκούωντος ἱκανοποιηθεῖσιν διὰ τῆς καταδίκης τοῦ ῥαπίσαντος εἰς μικρὸν τι πρόστιμον· κατὰ δὲ τὸν Πλούταρχον, ὁ Καῖσαρ, ὁ Μέτελλος, ὁ Ὀκτάβιος καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Ῥωμαίων, ὑβριζόμενοι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀδύτοις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, οὐδέποτε ἔστερξαν νὰ λύσωσι διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἀπαντῶνται τῇ ἀληθείᾳ σποραδικὰ τινα παραδείγματα μονομαχιῶν, ἢ τοῦ Δαυὶδ πρὸς τὸν Γολιάθ, τῶν Ὁρατίων καὶ Κουριατίων, τοῦ Σκηπίωνος κατὰ τινος βαρβάρου ἐν Ἰσπανίᾳ, τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Σπιθιδάτην, καὶ ἄλλαι τινὲς τοιαῦται. Ἀκριβῶς ὅμως ἐξετάζοντες τὰ κατ' αὐτάς, θέλομεν εὑρεῖν ὅτι αὐταὶ ἦσαν μᾶλλον ἀγῶνες ἔθνοισι πρὸς ἔθνος, μαχομένων διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, καὶ οὐδὲν εἶχον κοινὸν πρὸς τὴν μετὰ ταῦτα καὶ τὴν σήμερον μονομαχίαν, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ τιμωρία ὑβρεως ἰδιωτικῆς, διαφευγούσης τὸν πέλεκυν τοῦ νόμου.

ὑπὸ τοιαύτην ἐποψίν θεωρουμένη ἡ μονομαχία χρονολογεῖται ἀναντιρρήτως ἀπὸ τῶν βαρβάρων, οἵτινες κατέλυσαν τὴν ῥωμαϊκὴν αυτοκρατορίαν· ἐπισήμως δὲ καθιερουμένην διὰ νόμου ἀπαντῶμεν αὐτὴν κατὰ πρῶτον ἐν τῷ κώδικι τοῦ Γονδεθαύδου, βασιλέως τῶν Βουργουν-

δίων περὶ τὸν ἕκτον μ. Χ. αἰῶνα. Κατὰ περιεργον δὲ σύμπτωσιν ἢ ἀναγνωρίσιν αὐτῆς τῆς αὐτοδικίας ὡς κοινωνικῆς ἀνάγκης συμπίπτει ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν Σύνοδος Ἐπισκόπων, συνελθοῦσα ἐν Μακόνῃ τῆς Γαλατίας, ἀπεφάνθη μετὰ μακρὰς συζητήσεως ὅτι «καὶ αἱ γυναῖκες ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος», *Mulieres esse homines*.

Ἡ σύμπτωσις αὕτη δὲν εἶναι ἴσως οὔτε τυχαία οὔτε ἀπλῶς ἀγεία, ἀλλὰ δύναται ἀπ' ἐναντίας νὰ χύσῃ πολὺ φῶς εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ ἡμετέρου καὶ τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων διαφοράν, ἧτις ἠνάγκασε πάντα ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης νὰ παραδεχθῶσιν ἐπισήμως, ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀνέχωνται σιωπηλῶς, τὸν περὶ αὐτοδικίας κώδικα τοῦ βασιλέως τῶν Βουργουνδίων. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις αἱ γυναῖκες ἦσαν διηρημέναι εἰς δύο κατηγορίας ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένας, εἰς ὄργανα ἡδονῆς καὶ εἰς μηχανὰς ὑφαντικῆς καὶ παιδοποιίας. Αἱ πρῶται ἐκαλοῦντο ἐταῖραι καὶ συνέζων μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, παρεκάθηοντο εἰς τὰ συμπόσια, ἐλάμβανον μέρος εἰς πᾶσαν συζήτησιν, ἔψαλλον, ἐχόρευον, ἐδείκνυον τοὺς ὄμους αὐτῶν καὶ ἔτεινον τὴν χεῖρα εἰς ὄλον τὸν κόσμον, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔζων ὅπως σήμερον αἱ εὐγενεῖς κυρίαὶ τῆς λεγομένης ὑψηλῆς περιωπῆς, ἐνῶ αἱ οἰκοδόμοισι ἔμενον οἴκοι θηλάζουσαι τὰ τέκνα τῶν ἢ στρέφουσαι τὴν ἡλακᾶτην τοσοῦτον δὲ ἡσυχος καὶ ταπεινῆς ἦτο ὁ βίος αὐτῶν, ὥστε οἱ Κοντογόνοι καὶ Πανταζῆδες τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, πλέκοντες τὸν ἐπιτάφιον ῥωμαϊκὸς δεσποίνης οὐδὲν ἄλλο εἶχον νὰ εἴπωσι περὶ αὐτῆς ἢ τὸ γνωστὸν δίστιχον,

«*Domus servabat
Lanam filabat.*»

Ὁ χριστιανισμὸς, ἐξισώσας τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ ἢ ἐν Μακόνῃ σύνοδος ἀναγνωρίσασα αὐτὴν ἐπισήμως ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀνύψωσαν μὲν τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ συγχρόνως ἐξῆλειψαν τὴν παρ' ἀρχαίοις μεταξὺ τοῦ βίου ἐταῖρας καὶ τιμίας γυναικῆς διαφοράν. Αἱ μητέρες, αἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφαὶ ἡμῶν εἰσέρχονται πανταχοῦ ὅπου καὶ ἡμεῖς, συμποσιάζουσι, κυμβαλίζουσιν, ἰππεύουσιν, ὄρχονται, παραδίδονται ἡμίγυμνοι εἰς τοῦ τυχόντος χορευτοῦ τὴν ἀγκάλην· ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἐπιμιξίας γεννῶνται καθ' ἑκάστην σιάνδαλα καὶ ἀτοπήματα, περὶ ὧν ὁ νομοθέτης ἀδυνατεῖ νὰ ποιοῦσῃ καὶ μόνον τὸ ξίφος δύναται νὰ περιστείλῃ. Οὕτω τὸ ἐθίμον τῆς αὐτοδικίας ὅσοις βάρβαρον καὶ ἀνυποτέλῃ, κατέστη πανταχοῦ ἀναγκαῖα τις συμπλήρωσις τοῦ νόμου, ἀνευ τῆς ὁποίας ὁ κοινωνικὸς βίος ἤθελε κατακτῆσθαι ἀφόρητος ἐνεκα τῆς ὑβρεως καὶ ἀγροικίας. Κατὰ τῆς ἀνάγκης ταύτης ματαίως ἐπειράθησαν κατὰ καιροῦς ν' ἀντισταθῶσιν ἡ Ἐκκλησία, αἱ κυβερνήσεις καὶ οἱ φιλόσοφοι, δι' ἀφορισμῶν, λαϊμη-

τόμων και σοφισμάτων. Αί βουλλαι τῶν Παπῶν, τὰ διατάγματα τῶν βασιλέων και τὰ ἐπιφωνήματα τοῦ Ρουσό ἐθεωρήθησαν ὡς ἀγραφῆς χάριτες. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἐξέδωκε μὲν νόμον καταδικάζοντα εἰς θάνατον τοὺς μονομαχοῦντας, ἀλλὰ κατὰ παράδοξον ἀντίρρασις εἰς πάντας τοὺς ἐνόχους ἀπένευε βασιλικὴν χάριν, ὑπογράφας τοιαύτας ὑπὲρ τὰς χιλιάς. Ἡ δημοκρατικὴ τῶν Γάλλων συνέλευσις ἐφάνη οὐχ ἤττον τοῦ δεσπότη εὐσπλαγγνος πρὸς τοὺς παραβάτας τοῦ νόμου, διαπάξασα τῷ 1792 ν' ἀπολυθῶσιν ἀθροοὶ πάντες οἱ διὰ τοιαύτην αἰτίαν κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς. Σήμερον ὁ αὐστηρότερος τῶν καθ' ἡμᾶς ἠθολόγων, ὁ πολὺς Γυζώτος, βασινίσας τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, κατέληξεν εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα «... ὁσάκις ἡ τιμὴ ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἐγγιχθῆ ἐπέργεται ἢ ἀνάγκη ἱκανοποιήσεως' ταύτην ὁ μὲν βάρβαρος ζητεῖ διὰ τῆς δολοφονίας, ἡμεῖς δὲ μονομαχοῦμεν' οἷος δὴποτε κατὰ τῆς μονομαχίας νόμος εἶναι ἀνωφελὴς και γελοῖος, διότι αὐτὴ εἶναι ἀναγκαία και ἠθικὴ.»

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀφίνοντες εἰς τὸν ἔνδοξον προεβίτην τὴν εὐθύνην τοῦ ἐπιθέτου ἠθικῆς, τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῆς κοινωνίας και αὐτὸς ὁ ἀνεκτικώτερος τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ εὑρεθῆ εἰς ἀμήχανον θέσιν, οὐδεμίαν ἄλλην παρέχουσαν ἐξοδον πλὴν τῆς αὐτοδικίας ἢ τῆς αἰσχύνης, ὥστε ὅσῳ μᾶλλον εἶναι τις εἰρηνικὸς, τοσοῦτῳ μείζων ἢ ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τίνι τρόπῳ σωφρονίζονται οἱ παράττοντες τῶν ἄλλων τὴν εἰρήνην, και ἐντεῦθεν ἢ παροιμία: «Si vis pacem para bellum.»

Ἄνωτέρω ἐλέγομεν ὅτι τὸ ἔθος τοῦ μονομαχεῖν, οἷον ὑπάρχει σήμερον ἐν Εὐρώπῃ, ἀνάγεται εἰς τοὺς Φράγκους τοῦ ἔκτου μ. Χ. αἰῶνος. Ἄλλ' ἂν ἐξετάσωμεν ὑπὸ γενικωτέρῃν ἔποψιν τὸ πρᾶγμα, θέλομεν εὑρεῖ ὅτι ἀνάγκη ἱκανοποιήσεως τινος εἶναι ἔμφυτος πανταχοῦ τῆς γῆς εἰς τοὺς ὑβριζομένους, οὔτινες διαφέρουσιν ἀλλήλων μόνον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ σώματος, δι' οὗ ζητοῦσι ν' ἀποπλύνωσι τὰς κηλίδας τῆς ἀξιοπρεπείας των. Τὰ μέσα εἰς τὰ ὁποῖα καταφεύγουσι εἶναι ἐνίοτε παράδοξα και αἰ ἀφηγήσεις τῶν περιηγητῶν βρῖθουσιν ἀλλοκότων παραδειγμάτων' πρόχειρον δὲ περιλήψιν αὐτῶν εὐρίσκουμεν ἐν τῇ κατωτέρῃ προσλαλιᾷ τοῦ γέροντος θαλασσινοῦ Van-Break πρὸς νεανίσκον ἐρωτῶντα τί εἶναι ἱκανοποιήσις; «Ἄγαπητέ μου Φίλιππε, ἡ τιμὴ εἶναι Πρωτεὺς ἀλλάσων ἔνδυμα και μορφήν κατὰ τόπους και ἐποχὰς. Εὐρισκόμενος ἐν Πενσυλβανίᾳ ὑπέπεσα εἰς τὸ ἀμάρτημα νὰ βαπίσω ἀγαθὸν τινα Κουάκερον, ὅστις δὲν μοι ἀφῆκεν ἡσυχίαν μέχρις οὗ ἱκανοποιήσω αὐτὸν βαπίζων και τὴν ἐτέραν παρειάν. Μεταβάς ἔπειτα εἰς

Κύρνον ἠράσθη τῆς μνηστῆς Κορσικανοῦ τινος' οὗτος δὲ ἐνεδρεύσας ἐζήτησε νὰ ἱκανοποιηθῆ δολοφονῶν με και ἀποτυχὸν ἀπέθανεν ἐκ τῆς αἰσχύνης. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁσάκις συζητῶν μετεχειρίζομην ἀπρεπῆ τινα φράσιν, ἢ νανακάζομην νὰ διορθώσω αὐτὴν διὰ τῶν γρόνων μου. Περιηγούμενος ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐπάτησα ἐξ ἀπροσεξίας εὐγενῆ τινα νησιώτην, ὅστις ἐκλύσας εὐθὺς τὸ ξίφος ἔσχισε τὴν κοιλίαν του και ἔπειτα μοι ἔτεινε τὸ ὄπλον, ἀπαιτῶν νὰ πράξω τὸ ἴδιον πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ πατήματος. Ἄλλοτε πάλιν διατρίβων ἐν Σιάμη, ἤλθον εἰς βαρεῖς λόγους πρὸς αὐτόχθονα ἀρχοντίσκον, οἱ δὲ περυστώτες ἠνάγκασαν ἀμφοτέρους νὰ λάβωμεν δραστικὰ καταπότια, εἰδοποιοῦντες ὅτι ὅστις ἐξ ἡμῶν ὑπέκυπτε πρῶτος εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθαρσίου ἐλογίζετο ἀτιμασθεὶς κτλ.»

Τὰ ἀνωτέρω και πλεῖστα ἄλλα ὅμοια χωρὶα περιηγητῶν ὁμοιάζουσι μὲν ἐκ πρώτης ὄψεως πρὸς σάτυραν δριμυτάτην τῆς μονομαχίας, ἀλλ' οὐχ ἤττον περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς και τὴν ἀποδειξὴν ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς ἱκανοποιήσεως δι' αὐτοδικίας εἶναι πανταχοῦ ἔμφυτος τῷ ἀνθρώπῳ, πηγάζουσα ἐκ τῆς ἀδυναμίας τοῦ νομοθέτου νὰ προνοήσῃ περὶ πάντων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΒΕΣΤΟΥ ἢ ΤΙΤΑΝΟΥ

Συνίξιμα· ἐδὶ σελ. 316.

Δ'

Ἐλθωμεν ἡδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀσβεστοῦ, τῆς οὐσίας αὐτῆς, ἣν λαμβάνομεν ὅταν ἀφαιρέσωμεν διὰ τῆς πυρακτώσεως ἐκ τοῦ τιτανολίθου ἐν τῶν συστατικῶν αὐτοῦ στοιχείων, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Ἡ ἀσβεστος εἶναι ὕλη τοσοῦτον μεγάλης χρήσεως, ὥστε ἐπελήφθη αὐτῆς ἡ βιομηχανία πρὸς παραγωγὴν μεγάλων ποσοτήτων. Πρὸς τοῦτο δὲ μεταχειρίζονται ἀσβεστοκαμίνοισ, τῆς κατασκευῆς τῶν ὁποίων, καίπερ γνωστῆς, δίδομεν ἐνταῦθα καθολικὴν περιγραφὴν δι' ἐκείνους, οὔτινες οὐδέποτε εἶδον αὐτάς.

Πρὸς κατασκευὴν ἀσβεστοκαμίνου σκάπτουσιν εἰς τὸ ἔδαφος ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου λάκκον σχήματος ὠρειδοῦς, οὔτινος ἐσωτερικῶς καλύπτουσι τὰ τοιχώματα διὰ κοινῶν τοίχου ἐκ λίθων πυρομάχων, ἥτοι μὴ μεταβαλλομένων διὰ τοῦ πυρός. Ἡ κάμινος αὕτη πρὸς τὰ ἄνω ἔχει πλατὺ στόμιον χαίνον, διὰ τοῦ ὁποῖου ρίπτουσι τοὺς ἀσβεστολίθους. Εἰς τὸν πυθμὲνα τῆς καμίνου πλαγίως κατασκευάζουσιν ὀπὴν συγκοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος διὰ μικρᾶς ἐκτισημένης στοᾶς' ἐκ τῆς ὀπῆς δὲ ταύτης ἐξάγουσι τὴν ἐψημένην ἀσβεστον και εἰσάγουσι τὴν καύσιμον ὕλην. Ὅταν θέλωσι δὲ νὰ κατασκευάσωσιν ἀσβεστον, κτίζουσιν ἄνευ πηλοῦ (ξερολίθι) ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς ὀπῆς τοῦ πυθ-